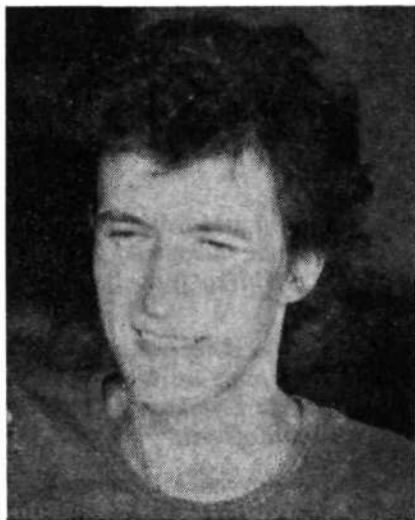

hripavo se majejo stene zvoki
tkejo drevesa zvoki trgajo dušo
da sem kot smrtnik krvava

NI TE VEČ ni te več a vsako noč
prihajaš si smrtni svat
igraš na pšenična stebila
božaš venčne liste
na stene rišeš kamne ljubiš
belo svečo pestuješ mrtvo dete

tukaj sam se smeješ
po meni vonjajo stene ob večerih
me pojejo rose skrivam se
v tvojih nedrih božaš me
v smrtnih rjuhah ljubkuješ me
skozi zrcalo

v meni si kot smrtni svat
mi bajaš z biljem me zasiplješ
pestuješ mrtvo dete v črnino
se ogrinjam po stenah valim
kamne po stropu pletem gnezda
vsako noč umiram

Damjan
Jensterle

Spoštovano uredništvo

Vesel sem zamisli, ki ste mi jo poslali. V zadnjih letih sem nekajkrat poslal prispevke na vaše uredništvo, seveda brez odziva. Najprej mi je to malo vzelo korajžo, pa sem poskusil še drugje in je šlo. Saj končno celo literarna priloga Železarja Listi najde pot v arhive, kar še vedno daje določene upe. Pa kaj bi tisto.

Na vašo željo, da bi razmišljal o mestu svojega pisanja v kontekstu

sodobne slovenske literature, vam težko kaj napišem. Najlaže mi je citirati B. A. Novaka, ki pravi: »Pišem in pustim pisati«! Pa naj se še on tega spomni. Edino kar lahko naredim, je, da na kratko odgovorim na vprašanja, ki ste mi jih poslali, seveda pa bo to povsem osebno mnenje.

Ad. 1.

Govoriti o dveh literaturah se mi zdi smešno, saj literatura je ali pa je ni, in tu, žal, ni ničesar vmes, najmanj pa leta. Lahko bi le rekel naslednje: Če so si morali naši starejši kolegi priboriti pred leti mesto v literaturi, ali moramo mi hoditi isto bombaško pot, ali se ni v teh tridesetih letih nič spremenilo? (Pa se ja ni še poslabšalo — v mojem srcu ni nobene zlobe).

Saj bi navsezadnje ti lahko pomagali, zdaj imajo že možnosti. Seveda tudi nisem povsem za: če jaz nisem imel, naj imajo pa moji otroci.

Perspektivni pisci so, le možnosti imajo minimalne, saj knjigotržna politika ljubi tisto, kar prinaša dobiček. Sprašujem se, kdo vruga z veseljem bere Kosalike in Simmle pa pikantne in drugačne memoariste. Zakaj ti raje ne gledajo TV, saj to terja še manjši miselni napor.

Ad. 2.

Težko bi sodil, kljub temu, da se kar morem trudim, da bi sledil tisto, kar vi imenujete mlada literatura.

O literarnoteoretičnih smereh in gibanjih, teorijah in praksah je dobro, če kaj veš, pri delu pa je najbolje pozabiti nanje.

Ad. 3.

Pred veliko muko sem postavljen, lahko povem le to, da moja literatura je odzivna. Zakaj, pa jaz težko rečem (morda mi bo kmalu povedal kakšen podkovanec)? Morda zato, ker me politika ne zanima, razen morebiti politika cen. Problematika, ki jo najbolj občutim, je pomanjkanje časa, ker sem zaposlen s polnim delovnim časom in popoldan bi rad opravil sto stvari, naredim pa dve ali tri.

Problematika po mojem je, in sicer pomanjkanje duhovnosti. Na drugi strani pa tehnicizem in potrošništvo, kot rezultat, ki ga je treba nekje razumeti, saj smo se prav trudili, da je do tega prišlo. Zdaj je toča padla in zvonovi prepozno pojo, literaturo pa potem takoj etiketiramo največkrat za tendenčno in zlonamerno ali celo še huje. In tu smo na robu vojne o svobodi pisanja. Materiala je veliko, pa se vse izogiba dejanskega stanja, literatura pa je odsev časa. Umetnost ima prednosti za tistega, ki se lahko z umetnostjo ukvarja (O bog, kakšni privilegiji), kar pa pravi gospod Hegel, bo še dolgo vaja za tovariše filozofe.

Ad. 4.

Ja, je že fletno, če se lahko z ljudmi pogovarjam brez prevelikega izstopanja. Če pa je vmes kakšen program, kakršen koli, se ponavadi kaj drugega skuha, kot smo mislili kuhati. Kritiška spremljava? Seveda.

Ad. 5.

Že dalj časa mi je jasno, da obstajajo določene miselne zveze in koincidence. Ne bi mogel reči, da me ravno branje inspirira, prej bi lahko rekel, da sta to jezik in vsakdan. Recimo vožnja z vlakom z Jesenic do Podhoma ali večer v zasipški oštariji, to je vredno doživeti.

Kakšen je moj odnos do sodobne slovenske literature? Poskušam čim več brati, sem kar reden bralec — in ali ni to že lep odnos? Je pa tako,

so stvari in niso, pa naj poklicani to dorečejo. Za nekatere bo to metrična vaja, za nas so rdeče češnje (Šalamun).

Tisto, kar imenujete avantgardizem, se mi ne zdi, da opravičuje imenovanje, saj mi nikdar ne bi prišlo na misel, da bi zgledu koga, ki se ima za avantgardo, sledil. Tudi t. i. postmodernizem (ki se najbolj vidno kaže v arhitekturi) je rezultat zbeganosti, katere je kriv čuden čas današnji in ne kaka določena miselna usmeritev, ali z drugimi besedami, skupaj je navlečeno iz vseh možnih teorij in praks tisto, kar je pač nekomu všeč. Mislim, da je to nekaj vmes med tičem in miško.

Verjamem pa, da bo prej ali slej prišlo do tistega pravega, ampak to bo rodil čas, to ne more biti stvar dogovora. Veste, tudi mi imamo strašne peteline, ne samo Vojvodinci. Sicer pa zelo obrajtam fantastiko, morda zato, ker mi je v večini posredovana v zelo znano zvenečem jeziku.

Jesenice, 15. 8. 1982

Semena hudega leta

sol se v kepo sprime,
vlaga s sten polzi,
naj ne čaka zime,
kogar oktobra že mrazi

sveča kupljena gori,
da na stropu se pozna,
mama pravi, da smo vsi
seme leta hudega

*

na ajdi naj kleči
kdor krivde ne prizna,
nikdar pri hiši dosti ni
molitve in gnoja

kadar se krop povre,
tudi posoda je brez dna,
mama pravi, da nas žre
seme leta hudega

*

vija vaja ti loviš,
kaj gledaš me debelo,

kot da v lepem ti držiš
odprto še marelo

ni ga vraga, ki bi bil
bolj kunšten kot je ta,
mama pravi: ne bo redil
seme leta hudega

*

presušeni škaf za vrati,
ukraden v kotu križ,
iz mernika ni kaj prodati,
dobil bi le drobiž

praprot starka spoj vari,
še z besedo prej zavda,
mama pravi, da kali
seme leta hudega

*

vedno krajša štrena,
predic pa zmeraj več,
ene daje mena,
druge pa so skoraj preč

ne pomaga žehta,
če blato se drži vsega,
mama pravi, da se tehta
seme leta hudega

*

na debelih sedem let
pride sedem suhih,
šest jih sliši ptice pet,
sedem je pa gluhih

zanke nam nasnuje,
pa ni jasno če jih zna,

mama pravi, da pestuje
seme leta hudega

*

dogovarja se, debata vrela,
roke vije, kole lomi,
pa iz kruha drek le dela,
kot da svet bi bil v komi

kdo plača in kdo pije,
na vse pretege kdo nerga
mama pravi, da ne zgnije
seme leta hudega

.....

čuden pritisk se čuti v hiši,
pa na žepu se pozna
mama pravi: v rit me piši
seme leta hudega

F. Lainšček
Feri

O vprašanjih

O smiselnosti s pomislekom, o upravičenosti z razsodbo, o različnostih z upanjem, o stanju s spretnostjo, o položaju spretno, o perspektivah, o možnosti z zahtevo, o usmeritvah z embargom, o profilih s posmehom, o prevladovanju premožno, o poseganju voljno, o smislu (znova) s pomislekom, o odzivu s pozivom, o razmisleku molče, o sporočilnosti s sporočilom, o razmerjih zmerno, o

problematiki nikakor ne po Juvanovo, o poljih s setvijo, o stopnji ne po stopnicah, o prednosti bogaboječe, o nezadostnosti z najboljšimi ocenami, o potrebi cenzurirano, o nastopanju s prikonom, o spremljavi orkestralno, o programih revolucionarno, o inspirativnosti nikakor ne s tujko, o odnosu s poželenjem, o avantgardizmu s poezijo, o postmodernizmu edino.